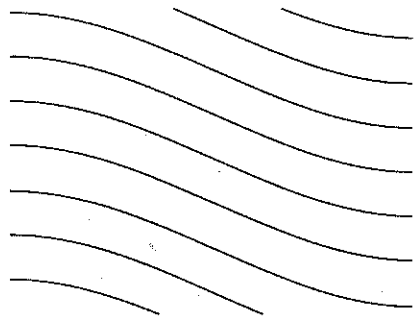

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

NOVEMBER 1998/11

▲ **DOMAČE NOVIČKE** ● Nacionalna evalvacijska delavnica o izvajanju programov UŽU v letih 1996 in 1997 ● Evalvacijska delavnica *Nadaljevalno andragoško usposabljanje za učitelje v programih UŽU 1998* ● Razpis za usposabljanje vodij in mentorjev za izvajanje študijskih krožkov ● Razpis za samostojno usposabljanje mentorjev za izvajanje študijskih krožkov ● Teden vseživljenjskega učenja '98 ● Skupina PUM na študijskem obisku na Danskem ● Pomen prireditve študijskih krožkov v TVU '98 ▲ **UTRINKI IZ SVETA** ● Srečanje izobraževalcev odraslih na Finskem ● Obisk v Angliji - vir novih pogledov ● S seminarja o učenju v Helsinkih ▲ **PREBRALI SMO** ● Vid Pečjak: Psihologija tretjega življenjskega obdobja ▲ **KOTIČEK JE VAŠ** Sestali smo se predstavniki izobraževalnih ustanov ● Sodelovanje in povezava brezposelnih s civilno službo ● Ko spregovori pramaterija ▲ **PONUJAMO/PONUJAJO VAM** Življenjska moč slovenskega podeželja v EU ● V Slovenijo prihaja dr. John Raven ▲ **OBVESTILA** ● 30-letnica Andragoškega društva Slovenije ▲ **POSVETI, KONFERENCE** ▲ **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS**

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvi, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovi predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
 - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
 - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
 - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
 - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
 - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
 - novosti v upravljanju in zakonodaji;
 - statistične podatke;
 - mnenja, stališča in predloge;
 - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
 - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
 - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
 - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejema Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.
Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in mag. Maja Korošak, urednica.
- Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Prelom: Iztok Kham.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 1842 560, faks: 061 445 881, el. naslov: maja.korosak@acs-saec.si

ISSN 1408-6484. Naklada 2400 izvodov

Po mnenju Urada vlade za informiranje št. 23/207-93 z dne 26. 7. 1993 spada bilten Novičke med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

DOMAČE NOVIČKE

Nacionalna evalvacijska delavnica o izvajanju programov UŽU v letih 1996 in 1997

Letna evalvacijska delavnica je utečena oblika ocenjevanja poteka in rezultatov usposabljanja v programih UŽU. Organiziramo jih že od leta 1993, ko so začele delovati prve skupine v programu UŽU. Osnovo za razpravo na delavnici predstavlja nacionalno poročilo, ki ga pripravi Andragoški center na podlagi spremljanja delovanja skupin UŽU. Sestavljeno je iz poročil o spremljanju in vrednotenju dela učiteljev, o udeležbi in strukturi udeležencev v programih, vrednotenju delovanja izvajalskih organizacij in o spremljanju ovir in težav, s katerimi se srečujemo pri delu.

Na letošnji delavnici smo predstavili:

- strokovne podlage za Nacionalni program izobraževanja odraslih, ki zadeva potrebe populacije, ki ji je UŽU namenjen,
- evalvacijsko poročilo za leti 1996 in 1997.

Evalvacijske delavnice praviloma spremlja tudi program usposabljanja učiteljev v programu UŽU (lahko bi ga imenovali nadaljevalni program usposabljanja), v katerem si učitelji izpopolnjujejo znanje, predvsem na tistih področjih, ki se v procesu spremljanja in vrednotenja njihovega delovanja v skupinah UŽU izkažejo kot potrebna oziroma jih kot take prepoznajo učitelji sami (o tem v posebnem prispevku poročila Natalija Žalec).

Nekaj ugotovitev iz evalvacijskih poročil

Evalvacija o delovanju izobraževalnih organizacij je pokazala, da je bilo v zadnjih dveh letih aktivnih samo 70 % organizacij. To smo kritično ocenili kot slabost, tako na ravni izobraževalnih organizacij, na ravni projektne skupine strokovnih delavcev v ACS in tudi na nacionalni ravni. Takšna izrabljenost omrežja ne upravičuje vloženih sredstev niti ne omogoča zadovoljevanja velikih potreb po tovrstnem izobraževanju odraslih z manj leti šolanja. Primerjave z izrabljenostjo šolskih programov (kot npr. v nekdanjih dveletnih programih poklicnega izobraževanja odraslih (samo 35 % razpisanih mest za odrasle je bilo zasedenih) te ocene ne morejo spremeniti.

Kot neizrabljene zmogljivosti pa smo ocenili tudi primere, ko so organizacije izpeljale samo en program UŽU letno. Razlogi za slabo izrabljenost so objektivne in subjektivne narave in so podrobneje predstavljeni v nacionalnem poročilu. Kot osnovni problem pa je bilo poudarjeno to, da izobraževalne organizacije pri motiviranju odraslih za

vklučitev v program UŽU nimajo primerne podpore drugih služb, odgovornih za populacijo odraslih z manj kot 10 leti šolanja.

V nacionalnem evalvacijskem poročilu je določen obseg izobraževanja v programih UŽU za leto 1998 (18 skupin oziroma 220 odraslih brezposelnih in 25 skupin oziroma 100 zaposlenih) in 1999 (25 skupin oziroma 300 brezposelnih in 17 skupin oziroma 200 zaposlenih).

Prav tako je bilo ob sprejetju programa 5000 mladih brezposelnih v programih za pridobitev poklica načrtovano, da zavodi za zaposlovanje zagotovijo možnost vključitve 500 mladih v program UŽU kot pripravo na vključitev v program poklicnega izobraževanja. Po informacijah prisotnih učiteljev ta možnost ni bila nikjer izrabljena, čeprav bi bilo to v številnih programih nujno potrebno.

Če bi bilo zagotovljeno uresničevanje navedenih načrtov, bi bila izrabljenost omrežja izvajalcev optimalna. Dejstvo pa je, da niti izvajalci niti sodelavci pri projektu v ACS niso imeli možnosti, da bi lahko vplivali na uresničevanje načrtov v letu 1998. Kako ukrepati v letu 1999, se bomo sodelavci v ACS dogovorili z mag. Jožetom Miklavcem in gospo Meri Lorenčič.

Kakovost dela izvajalcev programov UŽU (organizacija izvedbe, delo učitelja) spremljamo s kvalitativnimi in kvantitativnimi kriteriji. Med posameznimi izvajalci obstajajo velike razlike v kakovosti izpeljave programa, pri vseh pa je bilo ugotovljeno, da so pomanjkljivi naslednji dejavniki:

- učna gradiva (po načelih programa UŽU morajo biti pomembna za vsakdanje življenje, izkušnje in potrebe udeležencev),
- povezovanje vsebinskih področij (računanje, sporočanje, splošna poučenost) in umeščanje teh področij v kontekst življenja in dela udeležencev,
- sistematično zbiranje in urejanje učnih gradiv za udeležence (v mapah udeležencev, tako da ga lahko uporabljajo tudi po končanem programu UŽU za samostojno ohranjanje ali obnavljanje znanja),
- spremljanje in zapisovanje napredovanja udeležencev (posebnost programa je v tem, da učitelj izhaja iz predznanja posameznega udeleženca in ugotavlja njegov napredek od vključitve v program),
- individualni izobraževalni načrti (nastajajo ob spremljanju napredovanja),
- informiranje in svetovanje o izobraževalnih in zaposlitvenih možnostih (ob uvodnem intervjuju pred vključitvijo v program; pri obravnavi posameznih učnih vsebin; obiski strokovnjakov v programu UŽU ali obiski UŽU-jevcev v drugih skupinah, poizvedbe udeležencev programa UŽU po končanem programu pri organizatorjih in učiteljih),
- namenska poraba načrtovanih stroškov za pripravo učnih gradiv in nakup učnih pripomočkov (bistveno večja poraba denarja za oba namena od načrtovane).

Odpravljanju slabosti pri navedenih dejavnikih so namenjene tako evalvacijske delavnice kot programi usposabljanja. Letošnji program usposabljanja učiteljev smo namenili prvemu pomanjkljivemu dejavniku. Večina učiteljev je namreč ob naših obiskih opozorila

na to, da bi bilo dobro, ko bi imeli na voljo različna učna gradiva, ki bi jih lahko uporabili pri učenju v skupinah programa UŽU. To željo smo povezali z obveznostmi, ki jih imajo organizacije pri izvajanju programa UŽU (za vsako izvedbo pošljejo primer najboljše pripravljenega učnega gradiva) in z obveznostmi učitelja za obnovitev licence v programu usposabljanja, ki je potekal ob letošnji nacionalni evalvacijski delavnici.

Olga Drogenik, ACS

Evalvacijska delavnica *Nadaljevalno andragoško usposabljanje za učitelje v programih UŽU 1998*

V petek in soboto, 6. in 7. novembra 1998, je v Andragoškem centru potekala evalvacijska delavnica in usposabljanje učiteljev v programu UŽU. Delavnice se je udeležilo 18 učiteljic in učiteljev.

Glede na potrebe, ki so jih izrazili učitelji ob naših obiskih ali smo jih ugotovili v procesu spremljanja in vrednotenja izvedb programa UŽU v preteklih obdobjih, smo si v Andragoškem centru zamislili, da pripravimo izobraževanje v obliki, ki bi učiteljem po eni strani omogočalo pridobiti potrebno znanje za pripravo učnih gradiv, po drugi strani pa bi jim omogočilo kontinuirano komunikacijo z izvajalci in med seboj - izmenjava izkušenj in gradiv. Pripravili smo program interaktivne računalniške komunikacije, ki poleg "sob za pogovarjanje učiteljev" vsebuje tudi nekakšno računalniško "knjižnico - mediateko" učnih gradiv, ki jih pripravljajo učitelji UŽU in jih naredijo dostopne tudi drugim učiteljem. V uvodnem delu pa se učitelji usposobijo za pripravo učnih gradiv.

Tako bi sčasoma nastal nekakšen vzajemni sklad učnih gradiv v programu UŽU, iz katerega si lahko učitelji izposodijo učno gradivo, če so vanj pripravljene posredovati tista, ki so jih pripravili sami. Seveda bi morali posamezni učitelji učno gradivo prilagajati vsakokratni učni skupini. Tako bi prihranili čas, ki ga navadno porabimo pri iskanju virov, z izmenjavo različnih idej pa bi se na splošno izboljšala kakovost učnih gradiv v programu UŽU.

Letošnjo delavnico o pripravi učnih gradiv je vodila mag. Andreja Istenič Starčič. Namen delavnice je bil, da si učitelji pridobijo neposredno izkušnjo in znanje za pripravljane učnega gradiva. Tako so najprej pregledali in na podlagi načel in ciljev programa UŽU ovrednotili gradivo, ki so ga pripravljali od leta 1993 naprej. Nato so izbrali tisto, za katero menijo, da je aktualno v večini ciljnih skupin v programu UŽU. Dobljeni seznam so učitelji dopolnili tudi s temami in področji, za katera so ugotovili, da jih seznam učnega gradiva ne pokriva, čeprav spadajo v program UŽU. Ob koncu naj bi vsaka skupina ustrezno dopolnila eno izbrano učno gradivo. Delo pri pripravljanju

učnega gradiva naj bi se nadaljevalo tudi po delavnici, in sicer tako, da bi dvojice učiteljev, ki delujejo pri posameznih izvajalskih organizacijah, pripravile po eno gradivo, ki se nanaša temo, ki je že pripravljeno učno gradivo ne obravnava, ali pa ustrezno prilagodile po dve že pripravljeni gradivi. Ob tem bodo deležni nadaljnega usposabljanja za pripravo učnega gradiva, ki bo potekalo po metodi izobraževanja na daljavo po telefonu, elektronski pošti in na občasnih srečanjih v manjši skupini. Usposabljanje s končnim izdelkom (učno gradivo za UŽU) bo končano 30. januarja 1999. Poleg učnega gradiva bomo tako pridobili še en modul nadaljevalnega andragoškega usposabljanja učiteljev v programih UŽU, ki je uvrščen v *Katalog programov stalnega strokovnega usposabljanja* pri Zavodu za šolstvo in ovrednoten z eno in pol točke.

S tem bi tisti učitelji, ki morajo letošnje leto obnoviti licenco, pa zato ne izpolnjujejo vseh pogojev, to obnovili, ostalim pa bi se delo vštelo v naslednja leta, ko bodo morali obnavljati licenco. Izjema pri tem so le tisti učitelji, ki so se usposobili v letu 1993 in so od takrat učili v največ eni skupini udeležencev programa UŽU. Ti učitelji bodo za obnove licence, poleg priprave gradiva, opravili še nastop pred skupino udeležencev programa UŽU.

V zvezi z licenco naj napišem še to, da bomo individualno obravnavali vsakega učitelja, ki želi obnoviti licenco (za zdaj velja samo za generacijo učiteljev 1993).

Na letošnji delavnici nismo dosegli zadanega cilja – ustrezno dopolnjeno učno gradivo za izbrano temo, saj se je pokazalo, da je med učitelji, izvajalci in organizatorji delavnice nekaj odprtih vprašanj. Povezana so bila z obnavljanjem licence, avtorstvom in javnostjo učnih gradiv, ki bi tako nastajala, nadaljnjim izvajanjem programa UŽU in njegovo sistemsko umeščenostjo, itn. Diskusija je bila odprta in v njej so sodelovali vsi prisotni učitelji. Menim, da je bila koristna za učitelje, izvajalce in organizatorje delavnice, saj smo se soočili z različnimi pogledi, stališči in tudi problemi, ki se pojavljajo pri izvajanju programa UŽU in še posebej pri pripravi učnih gradiv. Sklepi, ki smo jih sprejeli na letošnji evalvacijski delavnici, so naslednji:

1. Učitelji, ki so se udeležili evalvacijske delavnice, bodo sodelovali pri usposabljanju za pripravo učnih gradiv UŽU, ki bo potekalo po metodi izobraževanja na daljavo.
2. Prisotni učitelji so podprli zamisel o nastajanju vzajemnega sklada učnih gradiv, pri čemer menijo, da morajo biti učna gradiva dostopna le tistim učiteljem, ki jih bodo tudi sami pripravljali in posredovali v sklad.
3. Sodelovanje v programu usposabljanja generaciji učiteljev '93, ki so imeli najmanj dve izvedbi v petih letih, omogoči podaljšanje licence za eno leto. Enako kot ostalim učiteljem pa jim velja kot prispevek pri nadaljnjem obnavljanju licence.
4. Učno gradivo pripravljajo učitelji v dvojicah. Pri tem upoštevajo cilje in načela izvajanja programa UŽU. Gradivo pripravita tista dva učitelja, ki tudi sicer skupaj izvajata program.
5. Rok za oddajo gradiv je 30. januar 1999. Izobraževalno srečanje učiteljev v programih UŽU pa bo 19. 12. 1998 ob 8. uri v ACS.

6. Učitelje, ki niso bili prisotni na usposabljanju 6. in 7. novembra, vabimo k sodelovanju v decembru.

Prepričani smo, da bomo na temelju sprejetih dogovorov izpeljali postavljene cilje, torej usposobili učitelje za pripravo kakovostnih gradiv in uresničili zamisel o 'žknjižnici' učnih gradiv v programu UŽU.

Torej, kot rečeno, za pripravo učnih gradiv želimo usposobiti vse dejavne učitelje v programu UŽU. Sporočite nam, kdaj se lahko vključite v program.

Natalija Žalec, ACS

ANDRAGOŠKI CENTER LJUBLJANA, ŠMARTINSKA 134 A

Projekt: ŠTUDIJSKI KROŽKI

RAZPIS

ZA USPOSABLJANJE VODIJ IN MENTORJEV ZA IZVAJANJE ŠTUDIJSKIH KROŽKOV

Andragoški center v okviru projekta "Študijski krožki" vabi na usposabljanje za vodjo ali mentorja študijskih krožkov. Študijski krožki se v Sloveniji čedalje bolj uveljavljajo in letno se jih udeleži že prek 1500 ljudi. Kot vodja ali mentor boste organizirali in koordinirali delo študijskega krožka, dobili boste študijsko literaturo, možnost brezplačnega svetovanja ter povezovanja s študijskimi krožki doma in tujini. Kandidati, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja, s potrdilom o usposobljenosti za vodjo ali mentorja študijskih krožkov pridobijo tri točke za napredovanje.

K sodelovanju vabimo

- izobraževalne organizacije, ki razvijajo izobraževanje odraslih,
- druge organizacije, ki delujejo na področju kulture, umetnosti, socialnega dela, gostinstva, turizma, ekologije, zdravstva,
- društva, strokovna združenja, prostovoljske organizacije, sindikate.

Potek in cena usposabljanja

Šest predavateljev bo program usposabljanja izvajalo 48 pedagoških ur oziroma 6 dni januarja 1999; cena usposabljanja je 57.000 SIT.

Pogoji sodelovanja

- Organizacija, ki:
 - v projektu še ni sodelovala, mora prijaviti vsaj tri kandidate (en vodja in dva mentorja).
 - v projektu že sodeluje, lahko prijavi tudi manj kot tri kandidate.
- Kandidati
 - morajo imeti najmanj višjo izobrazbo,
 - morajo biti pripravljene na dodatno usposabljanje,
 - morajo v šolskem letu 1999/2000 izvesti najmanj tri študijske krožke v skladu s pravili delovanja projekta "Študijski krožki" Andragoškega centra Slovenije.

Če bo prijavljenih več kot sto udeležencev, bodo imeli prednost kandidati:

- iz okolij, kjer izobraževanje odraslih še ni razvito.
- iz okolij, kjer študijskih krožkov še ni.

Samo popolne in pravilno izpolnjene prijave sprejemamo do vključno 18. decembra 1998 na naslov: ANDRAGOŠKI CENTER SLOVENIJE, Ljubljana, Šmartinska 134 a. Prijavo morate oddati na posebnem obrazcu, ki ga dobite v tajništvu Andragoškega centra Slovenije. Prosimo, da na ovojnico napišete ŠTUDIJSKI KROŽKI. Podrobnejše informacije o študijskih krožkih in o razpisu lahko dobite na telefonski številki 061/1842 579 (mag. Nevenka Bogataj). Rezultate razpisa bomo objavili do 8. januarja 1999. Izbranim organizacijam bomo v podpis poslali pogodbo o sodelovanju.

ANDRAGOŠKI CENTER LJUBLJANA, ŠMARTINSKA 134 A

Projekt: ŠTUDIJSKI KROŽKI

RAZPIS

ZA SAMOSTOJNO USPOSABLJANJE MENTORJEV
ZA IZVAJANJE ŠTUDIJSKIH KROŽKOV

Andragoški center v okviru projekta "Študijski krožki" vabi na usposabljanje za mentorja študijskih krožkov. Študijski krožki se v Sloveniji čedalje bolj uveljavljajo in letno se jih udeleži že prek 1500 ljudi. Kot mentor boste organizirali in koordinirali delo študijskega krožka, dobili boste študijsko literaturo, možnost brezplačnega svetovanja ter povezovanja s študijskimi krožki doma in v tujini. Kandidati, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja, s potrdilom o usposobljenosti za mentorja študijskih krožkov pridobijo tri točke za napredovanje.

Letos za usposabljanje mentorjev študijskih krožkov uvajamo nove možnosti. Izdali smo multimedijski učni komplet – gradivo za samostojno učenje. Kandidati, ki se raje usposabljaajo sami in morda nimajo časa ali možnosti, da bi se udeležili usposabljanja v Andragoškem centru, se bodo pripravljali sami, s pomočjo svetovalca in/ali mentorja in učnega kompleta. Učni komplet predstavlja snov na dostopen in prijeten način, vključuje veliko dejavnosti, na videokasetah pa nazorno predstavlja delovanje krožkov in vse potrebno za njihovo organizacijo in vpeljavo. Posebej pripravljeno vodilo vas na nekonvencionalen način popelje po snovi in medijskih pripomočkih, tako da pri učenju niste prepuščeni sami sebi.

Posebna novost, ki jo hkrati uvajamo pri usposabljanju mentorjev, je možnost potrjevanja znanja, pridobljenega predhodno, neformalno (z delovnimi izkušnjami, samostojnim učenjem ipd.). Tisti, ki ste si že nabrali izkušenj na področju dela z odraslimi, ali ste celo delovali v študijskih krožkih, pri nas doma ali kje drugje, boste lahko svojo usposobljenost, če je ta del zahtev programa usposabljanja, uveljavili v posebnem postopku UPZ (ugotavljanje in potrjevanje znanja). Ob pomoči posebnega svetovalca boste lahko predložili dokazila o že pridobljenem znanju ali usposobljenosti. Če bodo dokazila ustrezala zahtevam programa, vam bomo to znanje tudi priznali.

Na ta razpis se lahko prijavijo izključno organizacije, ki že sodelujejo v projektu "Študijski krožki", te pa lahko prijavijo le kandidate, ki ustrezajo naslednjim pogojem:

- imajo najmanj višjo izobrazbo,
- pripravljeni so se dodatno usposabljanje,
- v šolskem letu 1999/2000 bodo izvedli najmanj tri študijske krožke v skladu s pravili delovanja projekta "Študijski krožki" Andragoškega centra Slovenije.

Sprejeli bomo 16 kandidatov, od tega 8 takih, ki so že delovali v študijskem krožku. Zaželeno so torej izkušnje z delom v študijskem krožku. 8 kandidatov je lahko brez izkušenj z delom v študijskem. Udeleženci samostojnega usposabljanja morajo biti pripravljeni na spremljanje njihovega načina učenja. Izvajal ga bo organizator usposabljanja, v obliki anket in pogovorov. Če bo prijav več kot šestnajst, bodo imeli prednost kandidati:

- iz okolij, kjer izobraževanje odraslih še ni razvito oziroma kjer študijskih krožkov še ni,
- kandidati, ki so sodelovali v več študijskih krožkih,
- kandidati, ki so sodelovali v študijskih krožkih, nagrajenih s strani Andragoškega centra Slovenije.

Cena samostojnega usposabljanja je *45.000 SIT*. V ceno so všteta gradiva za samostojno učenje, uvodni pogovor in konzultacije.

Samo popolne in pravilno izpolnjene prijave sprejemamo do vključno 18. decembra 1998 na naslov: **ANDRAGOŠKI CENTER SLOVENIJE**, Ljubljana, Šmartinska 134 a. Prijavo morate oddati na posebnem obrazcu, ki ga dobite v tajništvu Andragoškega centra Slovenije. Prosimo, da na ovojnico napišete **ŠTUDIJSKI KROŽKI**. Podrobnejše informacije o študijskih krožkih ali o razpisu lahko dobite na telefonski številki 061/1842 579 (mag. Nevenka Bogataj). Rezultate razpisa bomo objavili do 8. januarja 1999. Izbranim kandidatom bomo v podpis poslali pogodbo o sodelovanju.

Teden vseživljenjskega učenja '98

Teden vseživljenjskega učenja je tudi letos potekal uspešno, tako za Andragoški center kot tudi za veliko večino organizacij, ki so v njem sodelovale. Od 19. do 25. oktobra se je zvrstilo okrog 1200 različnih prireditev, organiziralo pa jih je 250 izvajalcev - že ta dva osnovna podatka kažeta na občuten napredek glede na lanski TVU.

Teden je bil tudi glede na vrsto prireditev drugačen od lanskega: veliko več je bilo takšnih, na katerih so obiskovalci lahko dejavno sodelovali. Poseben pečat so mu dala praktična usposabljanja in delavnice, družabno-učne in tudi športne prireditve. Zanimivo bo izvedeti, kakšen je bil obisk teh in tudi drugih prireditev. Posebnost letošnjega Tedna je bila tudi v tem, da se je kar nekaj organizatorjev odločilo za svetovanje, tudi po telefonu. Tako so telefoni "organizirano" zvonili v Atheni iz

Postojne, na Občini Postojna, v Izobraževalnem centru Memory v Dutovljah in v Andragoškem centru Slovenije. Z nami so sodelovale tudi organizacije, katerih osnovna dejavnost ni izobraževanje.

Tudi na promocijski ravni smo naredili korak naprej, čeprav nam v Andragoškem centru ni uspelo narediti vsega in tako, kot smo si zamislili in želeli. Mediji so se pravzaprav zelo dobro odzivali in objavljenih člankov, prispevkov, pogovorov in poročanj je bilo približno dvainpolkrat več kot v lanskem letu. Poznalo se je namreč, da smo z delom z mediji začeli dovolj zgodaj, verjetno pa tudi to, da je prireditev v treh letih v resnici zrasla v vseslovenski dogodek - po zaslugi vseh, ki ste v njej aktivno sodelovali. Razveselilo nas je, da so se mediji - predvsem nacionalni radio in televizija ter osrednji časnik Delo - obravnavanja tedna in vseživljenjskega učenja lotili tudi z vsebinske in problemske plati. Tako smo gledalci TV Slovenija lahko uživali ob gledanju Polnočnega kluba, poslušalci Radia Slovenija ob poslušanju Studia ob 17h, Delo Stik pa je izvedel celo raziskavo, katere izsledki in interpretacija so bili objavljeni v Šolski prilogi Dela neposredno po končanem Tednu. Na novo so se v poročanje o TVU vključile tudi nekatere pomembne slovenske revije: Naša žena, Otrok in družina in Gospodarski vestnik.

Letos smo drugič podeljevali priznanja posameznikom, skupinam in organizacijam za izjemne uspehe pri učenju odraslih. Dobitnikov je bilo letos devet in naj jih na tem mestu še enkrat naštejemo: Alenka Golob iz Trzina, Alžbeta Cergol iz Maribora, Likovni krožek iz Velenja, Izobraževalni center ELES-a, Jožica Korenjak iz Kromberka, Projektni svet za program usposabljanje varuhinja-negovalka iz Ljubljane, Adela Kelhar iz Maribora, Kulturnometriško in izobraževalno društvo POC iz Ajdovščine in Leda Dobrinja iz Loparja. Vsem še enkrat iskreno čestitamo in jim želimo, da bi bilo prejeta priznanja resnična spodbuda tako za njih kot tudi za tiste, s katerimi so povezani.

Ker so priznanja ob tem, da so namenjena počastitvi dosežkov na področju učenja, hkrati tudi učinkovit način promocije vseživljenjskega učenja (dobitniki priznanj so za zgled vsem, ki bi želeli s pomočjo učenja obogatiti svoje življenje), razmišljamo tudi o tem, kako bi jih napravili bolj odmevna v javnosti in ljudska v žlahtnem pomenu te besede. Najprej bi jim bilo treba dati bolj zveneče in krajše ime (na primer "ambasadorji učenja" in "senjorji učenja" za starejše), k sodelovanju v komisiji za izbor povabiti ugledne in priljubljene osebnosti iz slovenskega javnega življenja, k priznanjem bi spadala tudi denarna nagrada, podelitev priznanj pa bi se morala iz ACS preseliti v osrednejši kulturni prostor. S pomočjo sponzorskih sredstev bi bili dobitniki priznanj lahko veliko bolje predstavljeni širši javnosti v posebnih publikacijah, predvsem pa bi k promociji priznanj veliko pripomoglo tesnejše delovno sodelovanje z mediji.

To so vse naloge za prihodnje leto, vrnimo pa se še nekoliko k letošnjemu Tednu. Ob že omenjenem odprtem telefonu v Andragoškem centru Slovenije, deloval je od torka do sobote od 13. do 17. ure, se je pokazalo, da je tovrstno svetovanje še kako potrebno. Največ klicev je bilo prvi dan, ko se je v štirih urah kar 29 ljudi zanimalo za možnosti izobraževanja odraslih. Največ klicateljev je bilo starih od 30 do 40 let, zaposlenih, s končano srednjo šolo in ženskega spola. Bolj kot o neformalnem učenju

so spraševali o možnostih formalnega izobraževanja. Večinoma so spraševali o programskih možnostih (kakšen program izbrati, na koga se obrniti za informacije) v bodisi formalnem bodisi neformalnem izobraževanju, nekaj vprašanj je bilo tudi o možnostih financiranja izobraževanja ali o zaposlitvenih možnostih ob koncu določenega izobraževanja. Kot kaže, bo treba razmišljati o odprtju stalne telefonske linije, ki ne bo povezana z določenim tipom izvajalske organizacije in bo v nekem smislu nadinstitucionalna.

Sodelavci Andragoškega centra Slovenije se zahvaljujemo vsem, ki ste v Tednu vseživljenjskega učenja '98 sodelovali s svojimi prireditvami in ga popestrili s svojimi izvirnimi zamislimi. Zahvaljujemo se tudi javnim občilom, ki so s svojim sodelovanjem in spremljanjem Tedna pomembno pripomogla k temu, da je prireditev odmevala in se zasidrala v zavesti slovenske javnosti: TV Slovenija, Radio Slovenija, Delo, Radio Ognjišče, Val 202, Večer, Dnevnik, Naša žena, Otrok in družina, Gospodarski vestnik, Radio Kranj, Radio Sora in še mnogi drugi. (Lokalnih medijev na tem mestu ne omenjamo, saj še nimamo zbranih vseh poročil s terena.) Za sodelovanje pri slovesnem odprtju hvala društvu Beli šum, ki jo je izvedel, Izobraževalnemu centru ELES-a, ki je ponudil tehnično pomoč, in pa klovnesi Evi Maurer, katere predstava nas je nasmejala in razvedrila. Zahvaljujemo se tudi našim sponzorjem: Intersparu Ljubljani in Mladinski knjigi Založbi.

Podrobnejše poročilo in analiza Tedna bosta objavljena v posebnih, TVU-Novičkah, ki bodo izšle v začetku januarja prihodnje leto. Še vedno pa čakamo na izpolnjene ankete o TVU, čas za oddajo se izteče 20. novembra, zato, izvajalci, prosimo pohitele!

mag. Maja Korošak, ACS

Skupina PUM na študijskem obisku na Danskem

V okviru sodelovanja med programoma Projektno učenje mladih (PUM) in Produktionshøjskole iz Svendborga (PHS) na Danskem ter ob finančni podpori Danskega demokratičnega fonda (DDF) je bil skupini sedmih mentoric in mentorjev, dvema direktoricama izvajalskih organizacij in trem programskim strokovnim sodelavcem Andragoškega centra Slovenije omogočen enotedenski študijski obisk na Danskem (od 27. septembra do 4. oktobra). Namen obiska je bil podrobneje spoznati danski sistem neformalnega izobraževanja, izmenjati praktične izkušnje med mentorji PUM in učitelji PHS pri delu z mladimi, vzpostaviti nove stike za nadaljevanje mednarodnega sodelovanja. Organizacijo so v celoti prevzeli kolegi iz PHS in nam pripravili zelo izčrpen in zanimiv program.

Poudarek je bil na prikazu delovanja sistema neformalnega izobraževanja

Program je bil v celoti zasnovan v smislu intenzivnega in zelo premišljenega študijskega obiska, kjer smo ob neformalnih vsebinah spoznavali značilnosti danskega kulturnega in demokratičnega izročila v povezavi z različnimi izobraževalnimi praksami. Glede na naše ambicije je bil največji poudarek seveda na spoznavanju delovanja sistema neformalnega izobraževanja.

Prvi dan so nas organizatorji odpeljali na ogled mesta, galerije, parlamenta in Christianie, hipijevske četrti, in še nekaterih zanimivih prostorov v Københavnu. Na naše veliko presenečenje nam je obisk parlamenta (tudi po zaslugi izjemno simpatičnega in neformalnega vodenja) zapustil zelo globok vtis. Zaslutili smo razliko med demokratično tradicijo na Danskem in aktualno izkušnjo domačega političnega sistema. Obisk Christianie pa smo izrabili za primerjavo in ugotavljanje razlik s podobnim projektom "Metelkova" v Ljubljani.

Anne Gitte Munck z Danskega raziskovalnega in razvojnega centra za izobraževanje odraslih nas je zelo izčrpno seznanila s sistemom neformalnega izobraževanja, z idejami in konceptom "folkeoplysning". To nam je pozneje omogočilo, da smo lahko smiselno umestili in razumeli različne izobraževalne ustanove, ki smo jih poleg PHS še obiskali. Ob predstavitvi smo lahko primerjali strukturne značilnosti med Dansko in Slovenijo ter razliko med utemeljenostjo in usmerjenostjo danskega demokratičnega sistema izobraževalne politike na eni strani in domačimi izkušnjami na drugi. Predstavitev je bila za celotno skupino zelo navdihujoča, saj smo spoznali sistemske razvojne stopnje in jih primerjali z delom, ki nas na področju uvajanja sistema neformalnega izobraževanja še čaka v Sloveniji.

Produktionshøjskole v Svendborgu

Produkcijško šolo nam je uvodno predstavil ravnatelj Kjeld Rommerdahl. Poseben vtis je skupini zapustil prikaz razvoja šole od začetnih idej do današnje organiziranosti, saj so naša izhodišča zelo podobna. Pri predstavitvi smo bili pozorni na načela, ki spremljajo delovanje šole (visoka kakovost izdelkov, fleksibilnost pedagoških pristopov, širina projektnega načrtovanja, postopnost pri razvoju, vodenje in organizacija dela z upoštevanjem danske demokratične in kulturne tradicije). Udeleženci iz Slovenije so bili navdušeni nad lepimi prostori PHS in odličnimi razmerami za učenje.

V nadaljevanju smo si ogledali še enoto šole MedieFront in se v popoldanskem času pri županu Svendborga seznanili z organiziranostjo izobraževalnih možnosti v povezavi z delovanjem demokratičnega sistema na področju občine Svendborg.

Naslednje dni so imeli slovenski mentorji priložnost, da so neposredno sodelovali pri delu z mladimi na izbranih "produkcijških linijah". "Produkcijške linije" so temeljna organizacijska enota te šole in se delijo na več področij: tekstilna, prehrabna, lesna, glasbena, agrokulturna, vzgojna, dramska, kovinarska,...Izbirali so lahko sodelovanje v "linijah", ki so neposredno povezane z njihovim prihodnjim delom, in med "linijami", ki pomenijo razvojne možnosti tudi za Slovenijo. Njihova skupna ugotovitev je, da se mladi, ki so v PHS na Danskem, in mladi v programu PUM v Sloveniji, ne razlikujejo.

Zaznali so razlike med obema enotama šole, kjer je matična PHS bolj uravnana v tradicionalnem in umirjenem vzdušju, MediaFront pa bolj v duhu sodobnih dinamičnih delovnih organizacij. Naslednji vtis mentorjev je bil povezan z zaznavo odnosa med učitelji in mladimi: demokratičnost, toplina, sproščenost, neprisiljenost. Kljub podobni usmerjenosti dela, podobnim načelom in ciljni populaciji, pa so mentorji iz Slovenije med obema programoma zaznali nekaj razlik, ki so lahko vir za izmenjavo izkušenj tudi v prihodnje. Koncept PUM temelji na popolnoma odprtem učnem načrtu, to pa pomeni tudi večjo obremenitev mentorjev.

Ob neposrednem delu z mladimi na posameznih "produkcijskih linijah" pa smo spoznali tudi druge službe, ki zagotavljajo, da PHS deluje na visoki kakovostni ravni. En dan smo imeli možnost spoznavati delo svetovalnih delavcev ter se vključiti v različne oblike svetovalnega dela z mladimi. V našem programu je to delo (svetovanje za učenje, svetovanje za poklicno kariero, osebno svetovanje) del vsakdanje mentorjeve obremenitve. S posebnim zanimanjem smo sledili predstavitvi pedagoških načel, posebno načela "learning by doing", in si ogledali uporabo pedagoških testov, ki temeljijo na teoriji Howarda Gardnerja. V diskusiji s svetovalnimi delavci PHS smo lahko primerjali način reševanja podobne problematike v dveh različnih kulturnih okoljih. Svetovalni delavci so nam predstavili tudi nekaj zanimivih projektov sodelovanja z drugimi šolami (npr. s tehnično šolo), ki smo si jih v nadaljevanju tudi neposredno ogledali.

Ryslinge Folkehøjskole

Za primerjavo smo imeli ob koncu tudijskega obiska možnost spoznati e tipično tradicionalno folkehøjskole. Obiskali smo Ryslinge Folkehøjskole, kjer smo se seznanili z zgodovinskimi temelji danskega demokratičnega gibanja in njegovo povezanostjo z izobraževalno tradicijo. Pogovor z udeleženci projekta "World class" nam je razkril perspektivo danskih mladih v procesu odraščanja, še zlasti zanimiv pa je bil pogovor z udeleženkama iz Beograda in Novega Sada, ki je porodil tudi idejo možnega prihodnjega projekta v sodelovanju z "World class".

Vzpostavljeni stiki in usmeritve za nadaljnje sodelovanje

Vzpostavljeni osebni stiki in neposredna izkušnja dela v PHS omogoča, da prihodnje sodelovanje razvijamo kot izmenjavo med udeleženci kakor tudi skupinske medosebne obiske in izvajanje skupnih projektov. Skupni projekti bi v začetku temeljili na temi spoznavanja kulturnih posebnosti Danske in Slovenije s ciljem razvijanja demokratičnosti in prijateljstva.

Z namenom informiranja in navezave širših odnosov za mednarodno sodelovanje je skupina strokovnih sodelavcev (managerjev) iz Slovenije obiskala različne ustanove, ki so prav tako razvile zanimive oblike mednarodnega sodelovanja. To so: Svendborg Handelsskole, Svendborg Tekniske Skole, AMU Svendborg, Centre for Youth Pedagogy v Odense in Ryslinge Folkehøjskole. Začrtali smo nekatere možne poti sodelovanja na

ravni obstoječih projektov oziroma na ravni medsebojnega raziskovalnega dela. Ena od možnih točk sodelovanja je skupna priprava konference na temo neformalnega izobraževalnega dela z mladimi.

Danski način "second chance education", ki smo ga spoznali na ravni sistema in prakse, ponuja koristne rešitve za razvoj tudi v Sloveniji. Vsekakor bo Slovenija izbrala svojo pot, vendar so vzpostavljeni stiki odlična priložnost za menjavo in posredovanje izkušenj sistema, ki ima razvito tradicijo in dobro razvite demokratične prakse.

mag. Albert Mrgole, ACS

Pomen prireditev študijskih krožkov v TVU '98

V Tednu vseživljenjskega učenja so se med stotinami načrtovanih prireditev in dogodkov predstavili tudi študijski krožki. Posameznih predstavitev je bilo okoli petdeset, organiziralo jih je približno trideset različnih organizacij. Številni krožki so prerasli v društva. Znova in znova, in tako tudi v Tednu vseživljenjskega učenja '98, se potrjuje pomembna vloga študijskih krožkov pri dejavnem vključevanju posameznikov v življenje lokalne skupnosti. S tem študijski krožki vzpostavljajo kulturo bivanja v času, ko urbanizacija in globalizacija posegata v vrednostni sistem posameznika in skupnosti, to pa je za samobitnost majhnega naroda strateško pomembno. Vodjem in mentorjem naj bo to dejstvo spodbuda, če oklevajo, hkrati pa motiv za ideje in za pridobitev novih udeležencev. Seveda smo s Tednom vseživljenjskega učenja spodbudili tudi posluš javnih občil na lokalni in nacionalni ravni za pomen učenja in njegove dosežke. Toda o tem v nadaljevanju.

Spodbuda za načrtovanje letošnjega dela študijskih krožkov

Teden vseživljenjskega učenja je bil letos za vodje in mentorje študijskih krožkov tudi čas, ko se z Ministrstvom za šolstvo in šport sklepajo pogodbe o sofinanciranju dela. To je priložnost za načrtovanje prihodnjega dela.

Koga boste vabili - lanske udeleženke ali tokrat bolj predstavnike močnejšega spola (ki jih je med udeleženci le četrtnina)? Katere teme ljudje v vašem okolju najbolj potrebujejo - je to kakovostno preživljanje prostega časa ali zapolnjevanje vrzeli, ki nastaja zaradi brezposelnosti? Kje boste vodje in mentorji poiskali oporo - le v svojih dozdajšnjih izkušnjah? Morda pa se boste obrnili tudi na druge mentorje - v petih letih se je teh izkušenj nabralo kar nekaj, zakaj jih ne bi uporabili? Z veseljem vam bomo pomagali pri pridobivanju informacij o dosedanjih temah, ki bi utegnile biti zanimive tudi v vašem okolju, in o njihovih mentorjih (ter telefonskih številkah).

Že v uvodnem odstavku je omenjeno, da so številni krožki prerasli v društva. Morda pa bi se srečali vsi tisti, ki ste v svoji dejavnosti stopali podobno pot: od študijskega krožka do društva. Odzvali se bomo na vse vaše pobude.

Nenadejana, a pomembna ponudba je prišla prav v tednu vseživljenjskega učenja iz tujine. Ameriški študijski krožek, ki poteka v kraju Woodridge, Illinois, ZDA pod naslovom "Woodridge, kjer kulturna pestrost predstavlja našo moč", želi izmenjati izkušnje s študijskim krožkom "Spoznavanje drugih kultur - pot do spoznavanja sebe", ki ga je v izolski Matični knjižnici leta 1997/98 vodila Nadja Mislej Božič.

Odmeva iz Amerike smo veseli, izzvala pa ga je objava v angleških Novičkah. Zanima nas, od kod natančno udeleženci tega krožka, ki bodo v Illinoisu prebirali informacije o Izoli, prihajajo, kako razmišljajo in živijo, v kakšnem jeziku se lahko z njimi sporazumevamo, in tako dalje. Spodbuja nas tudi k prestopanju slovenskih meja in k večji samozavesti. Ob "vstopanju v Evropo" - kakor koli krilatico že razumemo in občutimo - je namreč pomembno prav to, da se zavedamo svojih izkušenj, svojega znanja in spoštovanja prostora, v katerem smo izkušnje in znanje razvijali. Po svojem znanju in ravnanju hočemo biti velik in spoštovanja vreden narod in k temu svoj delček prispevajo tudi študijski krožki.

Ameriško vabilo je tudi povod za vnovičen poudarek, kako pomembno je predstavljati svoje delo v medijih. Le če smo slišni in vidni v javnosti, lahko računamo na odziv! Novičke so ena izmed možnosti. Izrabite jo, hkrati pa ne oklevajte pri stikih z dnevnimi in tedenskimi javnimi občili - ne samo lokalnimi pač pa tudi osrednjimi.

V eni izmed oddaj "Homo turisticus" je svoja prizadevanja vsej slovenski javnosti uspešno predstavil študijski krožek cerkniške Vitre. Mnogi ste zlasti v Tednu vseživljenjskega učenja izrabili posluš medijev za vašo dejavnost. Podatki o datumu, kraju in času objave, za radijske oddaje pa tudi ime oddaje, njeno trajanje in trajanje vašega prispevka bodo ob koncu leta spadali k poročilu o vaši dejavnosti, zato si jih skrbno dokumentirajte. Vendar je pomen medijskih nastopov bistveno širši. Z njimi stopate iz anonimnosti in postajate zgled za druge.

mag. Nevenka Bogataj, ACS

UTRINKI IZ SVETA

Srečanje izobraževalcev odraslih na Finskem

Od 1. do 4. oktobra je na Finskem potekalo tradicionalno srečanje Evropskega združenja za izobraževanje odraslih (EAEA) z zelo delovnim, vendar zanimivim in pestrim programom. Član tega združenja je tudi Andragoško društvo Slovenije in v njegovem okviru smo se srečanja udeležili dr. Vida A. Mohorčič Špolar (Andragoški center Slovenije, Ljubljana), dr. Ana Kranjc (Filozofska fakulteta, Ljubljana), Nada Ključar (Srednja trgovska šola, Ljubljana), Herman Kosič (član izvršnega odbora ADS) in Alenka Gorza Čretnik (Zveza ljudskih univerz Slovenije, Ljubljana).

Srečanja se niso udeležile samo članice EAEA ampak tudi zainteresirane organizacije iz drugih držav (Venezuela, Japonska, Filipini, Indija, Tanzanija, Senegal, Južna Afrika.), tako da je bila udeležba zelo raznolika. Predstavitvam posameznih tem je vedno sledila diskusija in delo v skupinah. Da pa le ni bilo samo in preveč delovno, so poskrbeli gostitelji z zanimivim kulturnim programom, prilagojenim vsem okusom in željam, ki ni nikogar izmed nas pustil ravnodušnega.

Zelo pomemben del srečanja je bilo sprejemanje statuta EAEA. Oblikovanje statuta se je začelo leta 1991 in marca 1998 je izvršni odbor EAEA odobril predlog statuta, ki naj bi ga potrdila skupščina na tem srečanju. Skupščina je morala tudi izvoliti novega predsednika EAEA in nove člane izvršnega odbora, ta ima po statutu zelo pomembno vlogo:

- postavlja cilje in določa prednostne naloge znotraj splošne usmeritve, ki jo določa skupščina,
- sprejema nove člane,
- odloča o letnem delovnem načrtu, financah in članarini,
- imenuje generalnega sekretarja.

Za predsednika je bil po hitrem postopku imenovan dotedanji predsednik, dr. Paolo Fedrigi, mnogo bolj zanimivo je bilo pri volitvah članov izvršnega odbora. Tu se je za dvanajst sedežev potegovalo 14 kandidatov, imenovali so jih njihove države. Kandidatov bi lahko bilo tudi več, saj je vsaka članica imela možnost imenovati svojega kandidata, skupščine pa se udeležilo 23 članic.

Največje število glasov (poleg domačega kandidata) je dobila dr. Vida A. Mohorčič Špolar. Še enkrat čestitamo. To je za Slovenijo izjemno velik uspeh, ki pa za večino, čeprav je Slovenija imela tokrat prvič svojega kandidata, sploh ni bil nepričakovan. Slovenska delegacija je nastopala kot homogena skupina z vnaprej izdelanimi argumentiranimi predlogi in pripombami na statut. Večina pripomb je bilo sprejetih,

svoje pa je opravilo tudi izjemno poznavanje problematike izobraževanja odraslih, suvereno nastopanje in osebni čar predstavnice "naše" delegacije, dr. Vide A. Mohorčič Špolar.

Taka srečanja so izjemno pomembna, vendar ne samo po vsebinski plati ampak še bolj po neformalni. Pristnih stikov se namreč ne da vzpostaviti na papirjih ampak v delovnih skupinah, pri jedi, pri plesu.

Upam, da se bomo udeležili tudi prihodnjega srečanja izobraževalcev odraslih, hkrati pa bi se zahvalila tudi finski vladi, ki je po finančni plati podprla to srečanje.

Alenka Gorza Čretnik, Zveza ljudskih univerz Slovenije

Obisk v Angliji - vir novih pogledov

V juliju sem se udeležila izobraževanja za učitelje angleškega jezika v Angliji. Poleg zelo intenzivnega, dobro organiziranega dela so nam na izobraževanju postregli s kar nekaj izzivnimi mislimi.

Poglavitni očitek, če to sploh je, strokovnjakov na tem področju vsem nam, ki poučujemo angleščino kot tuji jezik, je bil namreč ta, da v svoji želji po kar se da dobrem znanju udeležencev pogosto zaidemo v "širino in globino" jezika, ki pa je zanje neuporabna, nesmiselna in se lahko izrazi v padcu motivacije za učenje ali prenehanju jezikovnega izobraževanja sploh. V okviru najnovejših spoznanj in težnjah pri poučevanju angleškega jezika so nas tuji strokovnjaki opozorili predvsem na naslednje.

- Da se živ, vsak dan govorjen jezik zelo razlikuje od jezika, ki ga najdemo zapisanega v učbenikih, ne le po izboru besedja temveč tudi po nekaterih drugih jezikovnih in nejezikovnih značilnostih. Če se tega ne zavedamo in na te razlike udeležencev ne opozarjamo in ne privajamo, se nam kaj kmalu lahko pripeti, da iz naših razredov stopajo ljudje, ki sicer do obisti poznajo vsa pravila, vse izbrane, lepo naučene knjižne besede. V "resničnem življenju" pa so nesposobni uspešnega sporazumevanja v tujem jeziku ali v najboljšem primeru zvenijo umetno in rojenemu govorncu nenavadno.
- Da je živ jezik tisti, iz katerega se v času oblikujejo norme za slovnična pravila, in ne nasprotno.
- Da je manj več. Nov pristop k poučevanju angleškega jezika (t. i. leksikalni pristop) namreč zagovarja mnenje, da je udeležence bolje naučiti po obsegu manj (npr: manj besedja), a jih naučeno naučiti uporabljati v različnih kontekstih, na različne načine. Tako njihovo znanje in sposobnost znajti se v različnih govornih položajih, ob različnih situacijah izjemno povečamo, ne obremenimo pa jih z nepotrebno dodatno količino struktur, besed...

Vsi, ki v programih tujih jezikov izobražujemo odrasle, poskusimo razmišljati v tej novi luči. Prepričana sem, da lahko pomaga nam in udeležencem.

Irena Amič, DOBA

S seminarja o učenju v Helsinkih

V zgodnjih septembrskih dneh, natančneje 7. in 8. septembra 1998, je v glavnem mestu Finske organizacija KVS, ki izdaja revijo izobraževalcev odraslih *Vseživljenjsko učenje v Evropi (Lifelong Learning in Europe)*, organizirala seminar z naslovom Učenje o učenju. Dvodnevni program je potekal v prostorih Oddelka za pedagogiko pri Univerzi Helsinki. Program so organizatorji skrbno domislili, saj so enakovredno časovno razporedili teoretične in praktične prispevke. Udeleženci seminarja so bili večinoma iz severnobaltskih držav (Finska, Švedska, Latvija, Danska, Nizozemska), sicer pa še iz Anglije in Združenih držav Amerike. Tako je Slovenija v tej družini predstavljala pravo eksotiko.

Beseda je tekla o fiziološkem delovanju možganov in njihovi zmožnosti, o motivaciji za učenje, o načinih učenja in izobraževanja odraslih, predstavljeni pa so bili tudi različni praktični primeri učenja in izobraževanja. Med njimi smo predstavili tudi DOBIN program *Odrasli se učimo drugače* in poročali o rezultatih evalvacije, ki smo jo končali avgusta 1998. Udeleženci so bili nad tem programom navdušeni, sovpadal pa je tudi z rdečo nitjo seminarja. Zanimanje smo spodbudili tudi pri novinarjih, ki so poročali o prispevkih na seminarju.

Na seminarju so sodelovali tudi znani strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih, kot so: Brad Absetz, Robert-Jan Simon, George Brown, Lauren Resnick in drugi. Izkušnje s severa so nam dokazale, da se na DOBI s prakso in tudi raziskovalnim delom na področju izobraževanja odraslih brez zardevanja lahko primerjamo z delom izobraževalcev odraslih drugih evropskih držav in smo nanju lahko ponosni.

Ema Perme, DOBA

Vid Pečjak: Psihologija tretjega življenjskega obdobja

Dr. Vid Pečjak, zdaj že upokojeni profesor z Oddelka za psihologijo Univerze v Ljubljani, se zadnja leta živo odziva prav na aktualne družbene okoliščine in dogodke. Tako je, denimo, v zadnjih letih izdal tele knjige, ki nas bogatijo bodisi z različnimi teoretičnimi spoznanji bodisi s praktičnimi napotki: Pripravljanje na izpit (1992); Psihologija množice (1993); Hitro in uspešno branje (1994) in Politična psihologija (1995). Avtorjev občutek za to, kar prav ta čas potrebujemo, se je izrazil tudi v novi knjigi *Psihologija tretjega življenjskega obdobja*, ki tako našo pozornost usmerja k vprašanju staranja in starejših ljudi.

Pečjakov slog pisanja poznamo: domač, z obilico primerov (nemalokrat duhovito opisuje samega sebe in svoje izkušnje), literarno izpiljen (ukvarjal se je ali se še s pisanjem leposlovnih besedil, je torej ob strokovnjaku tudi pisatelj), vsebinsko bogat in hkrati tudi strokoven (strokovnost pri Pečjaku ne pomeni abstraktne, komaj razumljive odtujenosti, temveč bogastvo vsem razumljivih spoznanj in vednosti, četudi izvira iz svetovne znanstvene zakladnice). (Ta hip se mi je zazdelo, da pišem tako lepo o človeku, kot da bi mu pripravljaj nagrobni govor, a resnica je daleč od tega; Pečjak vse te lepe besede zasluži že zdaj, ko je še ves in še posebno duhovno živ!). Poglejmo le tale dva primera iz uvoda k njegovi najnovejši knjigi.

Prvi je dogodek na nekem kongresu, kjer ga je štiridesetletna predavateljica na zaključni zabavi prosila za ples. O tem v nadaljevanju piše: *"Nisem imel pojma, zakaj je izbrala prav mene, vendar sem se počutil mlajšega za celo desetletje."*

Drugi pa nam takole odkriva njegovo počutje: *"Kljub temu pa se imam za mlajšega, kot sem v resnici, enako stare ljudi pa za starejše. Sebe vidim takega, kot sem v svojih spominih, večina mojih spominov pa sega v drugo in prvo življenjsko obdobje. Šele nevšečnosti in nezgode (tu avtor opiše dva primera) me opozorijo, da nisem več rosnno mlad in da se primerjam z napačnim 'jazom'."*

Knjiga ima tele vsebinske dele: *Telo* (biologija staranja); *Družba* (sociologija staranja); *Duša* (psihologija staranja; po avtorjevem mnenju poglobitveni in najširši del besedila, čeravno so vsi deli napisani s psihološkega zornega kota (jasno, saj je avtor psiholog po stroki in duši!). Kot epilog se v knjigi pojavi tisto, kar je starejšemu človeku aktualnejše in bliže kot mlajšemu – to so teme, kot so: pomlajevanje, podaljševanje življenja in nesmrtnost, umiranje in smrt.

Da vam ne bi preveč omilil izziva, ki vam ga lahko prinese te knjiga, je vsebinsko ne bom več opisoval. Naj dodam še lastno misel, ki se mi je porodila ob branju: kako

koristna knjiga za vsakogar (ne samo za starejše)! In kako uporabna kot priložnostno darilo.

Ker je knjiga izšla v samozaložbi (sicer pa tudi v sodelovanju z Znanstvenim inštitutom Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani), jo seveda najlažje naročite neposredno pri avtorju. Prepričan pa sem, da so si jo knjigarne priskrbele, saj sta tako avtor kot tudi vsebina, o kateri tu piše, najboljši 'magnet' za bralce.

Naslov, kjer lahko to in druge knjige iz avtorjeve zakladnice naročite, je: Vid Pečjak, Rožna ulica 18, 4260 Bled; telefon in faks: 064 744 443; e-mail: ffpecjak@uni-lj.si; <http://www.inetia.com/pecjak>.

dr. Zoran Jelenc, ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Sestali smo se predstavniki izobraževalnih ustanov

Sredi septembra, kmalu po začetku šolskega leta, smo se sestali predstavniki zasebnih izobraževalnih ustanov, ki izvajamo izobraževalne programe za odrasle. Srečanje je pripravilo Združenje izobraževalnih institucij, ustanovljeno je bilo pred dvema letoma in združuje zasebne ustanove na področju izobraževanja odraslih. Srečanja se je udeležilo 25 predstavnikov.

Na srečanju smo v svoji sredi pozdravili gospo Meri Lorenčič, vodjo izobraževanja na Republiškem zavodu za zaposlovanje, in mag. Jožeta Miklavca, vodjo sektorja za izobraževanje odraslih pri Ministrstvu za šolstvo. Zbranim sta predstavila strategijo RZZ in MŠŠ na področju izobraževanja odraslih. Njunima predstavitvama smo udeleženci z zanimanjem prisluhnili.

Seznani smo se tudi z delovanjem Združenja v preteklem letu. Naši predstavniki so aktivno sodelovali pri vseh pomembnih vprašanjih, ki so se odpirala in reševala na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji. Prisotni smo soglasno ugotovili, da je delovanje Združenja doseglo svoj namen, sprejeli pa smo tudi načrte za prihodnje leto.

Ustanove, ki v naše združenje še niste vključene, lahko dobite vse potrebne informacije na DOBI, pri Jasni Dominko-Baloh, tel 062/ 225 003. Pridružite se nam, samo skupaj bomo boljši in močnejši.

Jasna Dominko-Baloh, DOBA

Sodelovanje in povezava brezposelnih s civilno družbo

Brezposelnost je v tesni povezavi z izobrazbo. Nižja ko je slednja, večja je verjetnost za izgubo delovnega mesta. Kdo so brezposelni, nam je znano. Tudi v Sloveniji jih je čedalje več, vendar pa niso brez dela. Tako kot upokojenci, nenehno nekam hitijo in nimajo próstega časa.

Kaj pa civilna družba? Izraz zajema vse oblike organiziranega druženja, kot so društva, klubi, zveze, zavodi. Skratka vse, kar se interesno združuje. Interesno

sodelovanje pa je lep in prijeten način delovanja, še posebej, če je vanj vključeno tudi učenje!

Z novimi družbeno-političnimi razmerami so tudi v Sloveniji prišla na površje nova gibanja civilne družbe in nove oblike organiziranja. Po letu 1993 se je močno povečalo število nevladnih organizacij (NVO) s pestro programsko ponudbo, a razmeroma slabo kadrovsko zasedbo. Zaradi prilagodljivosti in specializiranega znanja smo predstavniki civilne družbe korektiv državi. Vendar pa samo dobri programi največkrat niso dovolj.

Sodelovanje brezposelnih in NVO bo v Sloveniji ustvarilo nova delovna mesta, okrepilo izobrazbo in izkušnje, saj bodo različne NVO brezposelnim ponujale različne oblike izobraževanja. Velja pa tudi nasprotno, saj se bodo tudi NVO nekaj naučile oziroma sprejele izkušnje in znanje oseb, vključenih v projekt. To sodelovanje bo okrepilo delovanje NVO in zmanjšalo brezposelnost, poleg tega pa povečalo izobrazbo oziroma pomnožilo izkušnje brezposelnih. To je osnovna ideja projekta *Javna dela za nevladne organizacije (JADE za NVO)*, ki smo ga osnovali pri VITRI. Sofinancirajo ga Regionalni okoljski center za srednjo in vzhodno Evropo (REC), Zavod za odprto družbo in Republiški zavod za zaposlovanje.

Projekt smo osnovali za pomoč slovenskim NVO, ki delujejo na okoljskem, izobraževalnem, socialnem, humanitarnem, kulturnem in drugih področjih, in brezposelnim vseh starosti in poklicev. Z vključitvijo v ta projekt bodo NVO predstavile svoje programe in aktivnosti brezposelnim. Ti pa se bodo vključili v programe, ki jih najbolj zanimajo in se jim zdijo hkrati najbolj primerni.

Vzrok dosedanjemu nesodelovanju je predvsem v slabi obveščenosti in s tem nepoznavanju priložnosti. Zato bomo od februarja 1999 po Sloveniji organizirali regionalne delavnice, v katerih bomo obe skupini združili. Pričakujemo, da bo takšna borza, imenovana tudi "top job", izpolnila obojestranske interese.

Po predstavitvi programov in aktivnosti NVO na posamezni regionalni delavnici se bodo brezposelni lažje odločili za sodelovanje na podlagi znanj, izkušenj ali interesov. S tem bodo začeli prevzemati odgovornost za zaposlitev, samozaposlitev in ekonomsko neodvisnost, NVO (med izobraževalnimi institucijami jih je veliko) pa se bodo z novimi močmi spopadle z brzicami življenja.

Vabilo velja za brezposelne in predstavnike NVO. Sodelujte v projektu in tako postanite močnejši. Prijavite se na VITRO, tel. 061 793 552 ali 061 796 020.

Matej Oblak, VITRA

Ko spregovori pramaterija

V ritmu vsakdanjih dolžnosti je še drugačen ritem, ki družijo skupino petnajst deklet in žena že od septembra lani. To je ritem rok, ki pridno gnetejo glino v čudovite oblike, ritem petnajstih src, ki prispevajo svoj delček energije v veliko energijsko vreteno, ki nas poganja že vse leto v skupinskem in individualnem ustvarjanju.

Začeli smo iz radovednosti, nadaljevali iz strasti in včasih tudi trme, da zmoremo. Marsikateri izdelek je neslavno končal kot razpočena črepinja v košu za smeti. Temu so sledile vroče "razprave" o možnih vzrokih in izboljšavah kot tudi tolažilne besede sotrpink. Težko je ubesediti tisto trpko praznino, ki te prevzame ob pogledu na več ur ali celo dni zagnanega dela, ki se je pred tvojimi očmi sesulo v prah. Je mogoče glina tista, ki uveljavlja svojo voljo, ker nismo dovolj spoštovali njenih naravnih zakonitosti? Da, tudi na taka vprašanja smo iskali odgovore v študijskem krožku Oblikovanje gline.

Veliko smo se naučili, ne le o glini temveč tudi o sebi. Zoreli smo skupaj s svojim delom in to zorenje še ni dokončano. S svojimi izdelki smo se odločili sodelovati na nekaterih mednarodnih natečajih in s tem dodali še en kamenček v mozaiku lastne samozavesti.

Želeli smo, da udeleženske ŠK tudi same povedo svoje mnenje ali razkrijejo celo globlji delček sebe v nekaj stavkih, a je večina kot način izpovedi raje izbrala oblikovanje gline. Kljub vsemu pa sledi nekaj drobnih misli, ki smo jih zapisali na srečanjih.

"Tako nadarjenih "keramikotk" pa še ne!"

(Nataša, animatorka)

Česar nismo povedali, smo izrazili z rokami.

(Jolanda)

Od gline lahko duhovno rasteš.

(Teja, ki je s tem stavkom povzela nekajminutno debato udeleženk ŠK).

Flora Otoničar, Athena, d.o.o., Postojna

PONUJAMO/PONUJAJO VAM

Življenjska moč slovenskega podeželja v EU

Tradicija organiziranih dodatnih usposabljanj mentorjev in vodij študijskih krožkov se nadaljuje. Ob izteku novembra se bomo zato srečali na dodatnem usposabljanju z naslovom "Življenjska moč slovenskega podeželja v EU". Ciljev našega srečanja je več. Radi bi izmenjali izkušnje pri delu v študijskih krožkih ter se pogovorili o ovirah pri svojem delu in načinih spopadanja z njimi. Želimo si tudi razširiti obzorje in se seznaniti s pastmi in možnostmi, ki se obetajo podeželju ob pridružitvi Slovenije Evropski uniji.

V okviru naslovnega predavanja, v katerem bodo sodelovali vodilni strokovnjaki Biotehniške fakultete s področja razvoja podeželja, želimo predstaviti predvsem:

- stanje podeželja in smeri njegovega razvoja,
- novosti, ki jih za podeželsko prebivalstvo prinaša EU,
- neposredne in konkretne razvojne možnosti organizacij in posameznikov.

Prvi dve vsebini bosta orisali gospodarske in sociološke procese na podeželju, zadnja pa bo pokazala, katera znanja so v navedenem kontekstu še posebej pomembna, na katere finančne vire lahko računamo doma in v okviru EU ter kakšne so poti do njih.

Vsekakor ste vabljeni vsi sooblikovalci študijskih krožkov, ki vam ni vseeno, kakšno je in bo slovensko podeželje, ki že danes nima le kmetijske vloge, ampak se, pripravljeno ali ne, spopada tudi s številnimi drugimi vlogami (izletništvo, turizem, varstvo okolja, transport itd.).

Vodje in mentorji boste podrobnejši program dodatnega usposabljanja dobili osebno skupaj s prijavicami. Ostali zainteresirani lahko podrobnejše informacije dobite na Andragoškem centru (telefon 067/1842-560), kamor se lahko tudi prijavite, najkasneje do petka, 20. novembra 1998.

V Slovenijo prihaja dr. John Raven

Dr. John Raven je svetovno znani psiholog, soavtor Ravenovih progresivnih matric in besednih testov, svetovalec za področje izobraževanja, človeških virov in institucionalnih struktur v povezavi z ekonomskim in družbenim razvojem.

V Ljubljani bo od 17. do 19. decembra 1998 vodil seminar z naslovom

***NAJNOVEJŠE RAZISKAVE O NARAVI, RAZVOJU IN OCENJEVANJU SPOSOBNOSTI
TER MENEDŽMENTU IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA IN DRUŽBE NA SPLOŠNO Z
RAVENOVIMI PROGRESIVNIMI MATRICAMI***

Vsebina seminarja

V prvem delu bo predavatelj spregovoril o Ravenovih progresivnih matricah in besednih testih. Opisal bo teoretično ozadje testov ter njihovo trenutno uporabo. Na kratko bo opisal rezultate nedavno zaključenih raziskav o stabilnosti norm v različnih kulturah ter njihovimi spremembami v daljšem časovnem obdobju.

V drugem delu bo predavatelj na kratko povzel raziskave o naravi, razvoju in ocenjevanju sposobnosti, kot so iniciativnost, menedžerske sposobnosti in sposobnost za učinkovito komuniciranje. Opisal bo tudi nov psihometrični model, s katerim ocenjujemo te lastnosti, nato pa bo razpravljajal o rezultatih tistih raziskav, v katerih so ta model že uporabili. Predstavil bo še študije, ki poudarjajo pomen teh lastnosti v družbi ter raziskave, ki so se ukvarjale z izvorom teh lastnosti v vzgoji, izobrazbi in na delovnem mestu.

V tretjem delu bo obravnaval razvoj, s pomočjo katerega bi izobraževalni sistem vodili tako, da bi dosegli zares učinkovito šolanje. Na kratko bo povzel raziskave, ki so razjasnile, katere lastnosti naj bi šole negovale, in kakšne ovire jim pri tem stojijo na poti.

V četrtem delu bo predavatelj koncepte in metode organizacijske psihologije praktično uporabil v menedžmentu družbe. Sodobna družba se močno razlikuje od predstave, ki jo ima o njej večina ljudi, zato so potrebne korenite spremembe. Kakšne? Avtor vam bo predstavil svoj pogled na to in kje on vidi ključ do rešitve.

Seminar bo trajal od 9. do 17., v soboto do 13. ure. Zagotovili bomo prevajanje v slovenščino. Kotizacija bo predvidoma 9.000 SIT (3.000 SIT za študente). Ker vam še ne moremo posredovati vseh informacij (prostor), prosimo vse zainteresente, da se nam javijo: CENTER ZA PSIHODIAGNOSTIČNA SREDSTVA, Dunajska 106, 1000 Ljubljana, tel. (061) 1682-489, (061) 345 786, faks (061) 344 788, e-mail: dusica.boben@guest.arnes.si.

